

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/347/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314215649
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2314215649.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov senátu Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci v navrhovateľky: U. B. P., rod. P., nar. XX.X.XXXX, bytom A., O. XXXX/XX, zastúpenej: VIA LEGE, s.r.o., so sídlom Pata, Veterná 1093, proti povinnému: P. B., nar. X.X.XXXX, bytom V. A. č. XXX, zastúpenému: JUDr. Miloš Chrenko, advokát so sídlom Trnava, Hlavná 25, o určenie výživného na manželku, o odvolaní povinného proti rozsudku Okresného súdu Galanta, č.k. 17C/256/2014-267 zo dňa 3. marca 2016, v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 17C/256/2014-274, zo dňa 17. marca 2016, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti výživného m e n í tak, že povinný je povinný prispievať na výživu navrhovateľky v sume 400 eur mesačne od 19.6.2014 do 31.5.2016 a v sume 150 eur mesačne od 1.6.2016 do 17.3.2017.

II. Vo zvyšku súd návrh z a m i e t a.

III. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 19.6.2014 do 17.3.2017 v sume 4.092,25 eur sa povinnému povoľuje zaplatiť v splátkach po 150 eur mesačne vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

IV. Povinný je povinný zaplatiť súdny poplatok z návrhu vo výške 213,50 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku Okresnému súdu Galanta.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 3. marca 2016 súd prvej inštancie uložil povinnému prispievať na výživu navrhovateľky v sume 400 eur mesačne so splatnosťou vždy do 10. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky počnúc dňom 19.6.2014, dlžné výživné za obdobie od 19.6.2014 do 3.3.2016 v celkovej výške 5.000 eur súd povolil splatiť povinnému v mesačných splátkach po 150 eur splatných popri bežnom výživnom počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku a to tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, zároveň povinnému uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Galanta súdny poplatok za podaný návrh vo výške 288 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

2. Nakoľko súd vo veci opomenul rozhodnúť o zamietnutí zvyšnej časti návrhu, vydal dňa 17. marca 2016 dopĺňací rozsudok, ktorým vo zvyšku návrh zamietol.

3. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil súd právne aplikáciou ustanovenia § 71 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, ods. 3, ods. 4, § 77 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine, vecne dôvodil, že navrhovateľka sa návrhom, doručeným súdu dňa 19.6.2014, domáhala výživného vo výške 500,- eur mesačne od 19.6.2014 s odôvodnením, že odporca ako jej manžel si svoju vyživovaciu povinnosť voči nej dobrovoľne neplní od času, keď opustila po opakovaných psychických útokoch manžela spoločnú domácnosť. V súčasnosti žije navrhovateľka v spoločnej domácnosti so svojou matkou v A. a má vo svojej starostlivosti maloletého syna účastníkov konania, B., nar. dňa XX. X. XXXX, s ktorým je na rodičovskej dovolenke s príjmom približne 240,- eur mesačne, preto jej finančne musí vypomáhať matka. Životná úroveň odporcu, ktorý pracuje na živnosť ako murár, je podstatne vyššia ako životná úroveň navrhovateľky. Povinný s navrhovanou výškou výživného nesúhlasil s poukazom na svoje mesačné výdavky, vysoké dlhy ako aj ďalšie dve vyživovacie povinnosti z prvého manželstva a za primerané považoval výživné vo výške 200,- eur, tak, ako bolo stanovené neodkladným opatrením vydaným v tomto konaní. Poukazoval tiež na svoje vážne zdravotné problémy, pre ktoré by ani nemal vykonávať svoju prácu. Súd pri rozhodovaní vychádzal z ust. § 71 zákona o rodine, podľa ktorého životná úroveň manželov má byť v zásade rovnaká. Dokazovaním zistil, že odporca má vyživovaciu povinnosť na 3 deti, a to mal. syna B., vo výške 80,- eur mesačne, na dcéry z prvého manželstva L. a M. platí spolu 220,- eur mesačne (po vzájomnej dohode s bývalou manželkou bolo výživné zvýšené zo 180,- eur) a voči navrhovateľke ako manželke si plní vyživovaciu povinnosť vo výške 200,- eur mesačne. V priemere je jeho čistý mesačný príjem 1800,- eur, sám odporca uviedol, že výdavky na jeho osobu sú 1234,- eur mesačne, vrátane splátok úverov, pôžičiek a poistenia, žije v jeho rodinnom dome. Navrhovateľka pred nástupom na materskú a rodičovskú dovolenku pracovala ako kadernička na základe živnostenského oprávnenia, v súčasnosti má činnosť pozastavenú do 1. 1. 2017 a poberá len rodičovský príspevok a prídavky na maloletého B., z čoho dokáže uhradiť len nutné výdavky na bývanie a najnutnejšie potreby dieťaťa. Čo sa týka jej základných potrieb, strava, oblečenie, hygiena, je odkázaná na pomoc svojich príbuzných, nežije žiadnym kultúrnym a spoločenským životom. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh bol podaný čiastočne dôvodne. Z dokazovania súd jednoznačne zistil priepastný rozdiel v životnej úrovni navrhovateľky a povinného a to vo výrazný neprospech navrhovateľky, pričom ani výživné, platené na základe nariadeného neodkladného opatrenia v sume 200,- eur nie je dostačujúce na to, aby životná úroveň manželov bola v zásade rovnaká. Súd preto povinného zaviazal výživným v sume 400,- eur od podania návrhu, ktorá suma ich životnú úroveň priblíži. Súd mal za to, že povinný nepreukázal, že by mu zdravotný stav bránil vykonávať prácu, keď z predloženej lekárskej správy vyplýva, že ku dňu rozhodnutia súdu mu zdravotný stav umožňuje vykonávať prácu a tento ju objektívne aj vykonáva. Preto súd vychádzal z tohto stavu, keď nemohol brať do úvahy prípadné zmeny v budúcnosti (podstúpenie operácie alebo dlhodobejšiu liečbu) a to aj s poukazom na judikatúru v tejto otázke (V 1/1978). Dlhé výživné za obdobie od 19.6. 2014 do 3.3. 2016 v celkovej výške 5000,- eur po zohľadnení už uhradených súm výživného, súd povolil splatiť povinnému v mesačných splátkach po 150,- eur popri bežnom výživnom počnúc dňom právoplatnosti rozsudku a to tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Zároveň súd zaviazal povinného zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Galanta súdny poplatok za podaný návrh, keďže navrhovateľka je od súdnych poplatkov oslobodená a poplatková povinnosť tak prechádza na povinného. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a navrhovateľke, ktorá mala vo veci väčší úspech, súd nepriznal náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, pretože si ich neuplatnila.

4. Proti tomuto rozsudku podal povinný včas odvolanie s odôvodnením, že prvoinštančný súd nesprávne zistil skutočný stav veci, nesprávne vec právne posúdil, a nesprávne vyhodnotil dôkazy prvoinštančného konania, preto žiadal rozsudok zmeniť a určiť výživné sumou 200 eur mesačne, alternatívne žiadal rozsudok zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že pred uzavretím manželstva vlastnil niekoľko nehnuteľností, v apríli 2013 odpredal nehnuteľnosti v kat. úz. Z. vedené na LV č. XXXX za sumu 41.000 eur, ďalej zakúpil rodinný dom v V. A. súpisné č. XXX, kde dosiaľ býva aj s príslušnými pozemkami za cenu 43.000 eur, časť financoval z úveru v sume 32.000 eur, časť v sume 11.000 eur z pôžičky od otca, ktorý mu tiež požičal ďalších 7.000 eur a rodičia mu darovali sumu 2.000 eur, všetko v súvislosti s výstavbou resp. zariadením domu. V roku 2014 bankový úver refinancoval a zostatok v sume 26.331 eur bol navýšený na 34.300 eur, následne ho opätovne refinancoval na sumu 43.000 eur na nákup osobného vozidla, ktoré používa na výkon svojho povolania. V r. 2012 predal záhradu prislúchajúcu k jeho rodinnému domu za cenu 5.475 eur a aj tieto finančné prostriedky investoval do dokončenia domu. Aktuálne záväzky povinného predstavujú dlh voči banke 40.700 eur, dlh voči otcovi v sume 7.000 eur, ktorý mieni vyriešiť tým, že mu odpredá nehnuteľnosti - starý rodinný dom v

V. A. súpisné č. XXX za 7.000 eur, ktorého stav je nevyhovujúci až nebezpečný. Kúpnu zmluvou zo dňa 6.4.2016 ďalej predal tretím osobám za 2.205 eur nehnuteľnosti v katastrálnom území Z., záhradu zapísanú na LV č. XXXX a zastavané plochy a nádvoría vedené na LV č. XXXX a prostriedky použil na zaplatenie svojich aktuálnych záväzkov. Okrem toho vlastní spoluvlastnícky podiel v 1/3 na rodinnom dome v V. A., súpisné č. XXX, ktorý je zaťažený dvomi úvermi a povinný zamýšľa vyriešiť vyporiadanie BSM so svojou manželkou z prvého manželstva tak, že svoj podiel daruje ich deťom. V odvolaní ďalej poukázal na to, že aj navrhovateľka vlastní dve nehnuteľnosti. Uviedol, že svoje výdavky musel výrazne znížiť, finančné prostriedky pohltila výstavba domu, vyživovacie povinnosti na tri deti a na navrhovateľku ako aj nevyhnutné výdavky spojené s podnikaním a s bežným chodom jeho domácnosti, pričom u svojich rodičov bývať nemôže, keďže títo sami potrebujú riešiť svoju bytovú situáciu. Uviedol, že na mal. B. platí výživné 80 eur mesačne a životnú poistku 22,60 eur mesačne, na dcéru z prvého manželstva M. platí výživné v súdom určenej výške 120 eur. Aby toto mohol uhrádzať, musel napriek nepriaznivému zdravotnému stavu pracovať, až jeho zdravotné problémy vyvrcholili nutnosťou podstúpiť dve operácie chrbtice. Bol ochotný prispievať na výživu navrhovateľky sumou 200 eur mesačne vzhľadom k tomu, že ide o povinnosť časovo limitovanú s ohľadom na prebiehajúci rozvod. Namietal aj výpočet výšky dlžného výživného, pri ktorom súd nezohľadnil výživné, ktoré navrhovateľke platil v mesiacoch júl - september 2014 po 40 eur, t.j. celkovo 120 eur, navyše jej prispieval aj vecne.

5. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu ako vecne správne potvrdiť a zároveň žiadala zaviazat' odvolateľa k náhrade trov odvolacieho konania vo výške 494,30 eur. Mala za to, že súd vykonal riadne všetky navrhnuté dôkazy, tieto riadne vyhodnotil a ustálil skutkový stav, ktorý zodpovedá skutočnému stavu veci. Odvolateľ v prvoinštančnom konaní sám poskytol rozhodujúce dôkazy o svojom životnom štandarde a nákladoch na svoju osobu, pričom skutočnosti, ktoré nastali až po skončení prvoinštančného konania, najmä deklarované zhoršenie jeho zdravotného stavu a plánovaná práceneschopnosť, nemohli mať vplyv na prvoinštančné konanie. Odvolateľom uvádzané prevody jeho majetku svedčia tiež len o tom, že finančné a majetkové pomery povinného sú výrazne lepšie ako pomery navrhovateľky, pričom posledný prevod pozemku v intraviláne obce Z. za cenu 2.205 eur dňa 6.4.2016 navrhovateľka považuje za účelové zbavovanie sa majetku a to hlboko pod trhovú cenu s cieľom vyhnúť sa plneniu vyživovacej povinnosti. Pokiaľ ide o pôžičky od otca, tieto sú podľa navrhovateľky fiktívne. Poukázala tiež na to, že všetky peňažné prostriedky získané z úverov a pôžičiek boli spotrebované výlučne odvolateľom a to na zvýšenie jeho životného štandardu, napr. na kúpu druhého motorového vozidla, aby mal jedno do práce a jedno čisté na súkromné účely, ako aj na zveľadenie majetku v jeho osobnom vlastníctve. Tiež poukázala na to, že v konaní sa prezentuje ako murár - živnostník, avšak v skutočnosti má stavebnú firmu a pracuje pre neho niekoľko živnostníkov. Navrhovateľka dala súdu do pozornosti, že od r. 2003 problémy s chrbticou povinného dlhé roky neobmedzovali pri výkone jeho podnikania a až v čase konaní o výživné začal opätovne navštevovať lekárov a po vyhlásení rozsudku si naplánoval dve operácie chrbtice a chce byť dlhodobo práceneschopný, čo navrhovateľka považuje za účelové, pričom lekárske správy predkladané odvolateľom sú všetky datované po vyhlásení rozsudku prvej inštancie. K namietanému výpočtu dlžného výživného uviedla, že nie je pravdivé tvrdenie odvolateľa, že v rozsudku neboli zohľadnené platby pre navrhovateľku za mesiace júl až september 2014 vo výške 120 eur, keďže obaja účastníci a ich právni zástupcovia boli prítomní na pojednávaní vo veci, kde sa ustálil počet i výška platieb výživného a tu mali namietat' prípadné nezrovnalosti. Odvolateľ zrejme zámerne spôsobil zmätok v platbách tým, že poukazoval výživné na manželku i syna jednou sumou a v každom konaní (výživné na syna i na manželku) sa pokúšal argumentovať celou touto sumou. V prípade platieb za tri mesiace júl, august a september 2014 išlo o výživné na syna vo výške určenej predbežným opatrením a to uznesením Okresného súdu Galanta č.k. 24P/151/2014-21 z 30.6.2014 vo výške 120 eur mesačne a výživné na manželku za uvedené obdobie odvolateľ neuhrádzal. Predmetné uznesenie bolo zrušené uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11CoP/72/2014-43 zo dňa 3.9.2014 a po jeho doručení odvolateľ okamžite prestal výživné na syna vo výške 120 eur mesačne platiť, vrátil sa k platbe 80 eur na syna a začal platiť výživné 40 eur na manželku. Platby výživného boli preto súdom prvej inštancie správne zistené a výška zameškaného výživného správne vypočítaná.

6. V odvolacej replike, doplnenej ďalšími podaniami, povinný súd uviedol, že od 30.5.2016 došlo k zmene jeho osobných a majetkových pomerov, keďže zostal práceneschopný a jeho práceneschopnosť si vyžaduje ústavné liečenie. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 1.6.2016 mu bol priznaný nárok na nemocenské za prvé tri dni vo výške 3,59 eur na deň a na ďalšie dni dočasnej pracovnej neschopnosti až do zániku nároku na nemocenské vo výške 7,90 eur na deň. V čase od 30.5.2016 do 3.6.2016 bol

hospitalizovaný, z toho 31.5.2016 bol operovaný, je objednaný na ďalšiu operáciu driekovej platničky v decembri 2016 a jeho jediným príjmom je dávka nemocenského v sume 237 eur mesačne, z ktorého nie je schopný uhrádzať ani svoje základné životné výdavky, pričom má vyživovaciu povinnosť k dvom deťom. Preto najskôr žiadal upraviť výživné od 03.05.2016 na sumu 40,- eur, neskôr sa domáhal zmeny odvolaním napadnutého rozsudku tak, že návrh navrhovateľky bude v celosti zamietnutý z dôvodu podstatne zhoršeného zdravotného stavu od mája 2016, pre ktorý nedokáže viac vykonávať svoju prácu a je stále práceneschopný. Po zaplatení výživného na maloletú M. v sume 120,- eur a na maloletého B. v sume 80,- eur mu zostane na vlastnú výživu 37,- eur mesačne, je preto nútený požičiavať si od rodinných príslušníkov, najmä od otca. Predaj časti majetku teda nie je účelový, ale ide o spôsob, ako sa zbaviť dlhov voči otcovi a zabezpečiť si aspoň nejaké finančné prostriedky na obdobie súvisiace s operáciou chrbtice, pričom nehnuteľnosti neboli odpredané pod cenu. Nie je tiež pravdou, že by povinný mal stavebnú alebo pracovnú skupinu, ktorá pre neho pracuje, bežne na stavbe pracuje viacero osôb vykonávajúcich rôzne stavebné úkony, čo však neznamená, že všetky tieto osoby zamestnáva povinný. Vzhľadom na dlhodobú práceneschopnosť je aktuálna životná úroveň povinného nižšia ako životná úroveň navrhovateľky, ktorá síce je o jeho nepriaznivej zdravotnej a finančnej situácii upovedomená, napriek tomu nie je ochotná dohodnúť sa na znížení či pozastavení platieb výživného a podala voči povinnému návrh na exekúciu. Napokon dal odvolateľ do pozornosti súdu skutočnosť, že v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku navrhovateľka disponovala finančnou hotovosťou za predaj nehnuteľností v kat. úz. A. vedených na LV č. XXXX, pričom vzhľadom na ich rozlohu a polohu odvolateľ odhaduje sumu obdržanú navrhovateľkou cca na 5.000 eur. Navrhovateľka aktuálne rekonštruovala byt, v ktorom býva a ktorého je spoluvlastníčkou preto možno dôvodne usudzovať, že nie je v takej zlej finančnej situácii, akú deklarovala súdu. Za daných okolností povinný považoval určenie výživného na manželku ako priečiace sa dobrým mravom.

7. Navrhovateľka v odvolacej duplike uviedla, že minimálne v období od 19.6.2014 do 30.5.2016 bola suma výživného určená rozsudkom súdu prvej inštancie dôvodná a až po vyhlásení rozsudku došlo na strane povinného k čiastočnej zmene pomerov. Napriek jeho práceneschopnosti skutočná životná úroveň povinného výrazne neklesla, keď naďalej býva sám v priestrannom rodinnom dome so záhradou, užíva svoje osobné motorové vozidlo (navrhovateľka žiadne nemá), vlastní okrem toho starší dom s pozemkom, chodí na wellness pobyty, výlety a plesy s novou priateľkou, ktorú obdarúva značkovými vecami, má peňažné prostriedky na advokátov, kým navrhovateľka je odkázaná na právnu pomoc pro bono. Navyše jeho príjem bol dlhodobo veľmi vysoký, a naopak navrhovateľkin príjem dlhodobo nízky, pričom povinný aj počas práceneschopnosti zarába „na čierno“ napr. rekonštruuje kúpeľne a iné interiérové priestory fyzickým osobám a naďalej pre neho pracujú ďalšie osoby subdodávateľsky. Povinný tak po vyhlásení rozsudku ciele znižuje svoje oficiálne príjmy, ale nijako neznižuje svoju životnú úroveň. Operačné zákroky neboli náročné, navyše napriek operáciám povinný stále fajčí. Navrhovateľka je toho názoru, že pokiaľ by povinný chcel, mohol pracovať prevažnú časť roka 2016 a môže pracovať aj v roku 2017, avšak nehľadal si inú prácu a zároveň nepozastavil ani nezrušil živnosť, čiže podnikanie plánuje vykonávať a vykonáva ho naďalej. Nie je pravdou, že by priznanie výživného na navrhovateľku bolo v rozpore s dobrými mravmi, ide o výživné pre matku na rodičovskej dovolenke s ich spoločným synom, ktorú manžel vo vysokom štádiu tehotenstva vyhodil z domu a na jej výživu neprispieval. Žiadala preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s tým, že za obdobie od 30.5.2016 do skončenia práceneschopnosti povinného bude výživné znížené na sumu 200 eur mesačne. Súčasne žiadala nahradiť trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania, ktoré sú k 2.3.2017 vo výške 988,92 eur.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP v spojení s § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), prejednal vec s ohľadom na rozsah podaného odvolania, keďže tu ide o návrhové konanie (§ 65 CMP), a to bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP) a vzhľadom k potrebe doplnenia dokazovania pre zistenie skutočného stavu veci nariadil odvolací súd v zmysle § 385 ods. 1 v spojení s § 68 CMP pojednávanie, na ktorom vec prejednal, doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi a to potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti od 30.5.2016, rozhodnutím Sociálnej poisťovne o vzniku nároku na nemocenské, prepúšťacou správou Neurochirurgickej kliniky v Nových Zámkoch zo dňa 3.6.2016, odborným posudkom o invalidite, rozhodnutím Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku, daňovým priznaním fyzickej osoby za rok 2016, zmluvami o pôžičke uzavretými medzi povinným a L. B. s manželkou, výpismi z listov vlastníctva, ďalšími listinami ako aj vyjadreniami

účastníkov, resp. ich právnych zástupcov na pojednávaní a na základe zisteného skutočného stavu dospel k záveru, že odvolanie nebolo podané dôvodne, pretože rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, avšak vzhľadom k zmeneným pomerom, ku ktorým došlo v priebehu odvolacieho konania, bolo potrebné napadnutý rozsudok zmeniť.

9. Predmetom konania je určenie výživného na manželku, ktorá sa domáhala sumy 500,- eur od podania návrhu, t.j. od 19.06.2014. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým určil povinnému platiť navrhovateľke výživné v sume 400,- eur od podania návrhu ako aj v časti zročného výživného, a tiež závislých výrokov týkajúcich sa náhrady trov konania a povinnosti platiť súdne poplatky. Odvolateľ dôvodil najmä nesprávnym a neúplným zistením skutočného stavu veci ako aj nesprávnym právnym posúdením veci. V priebehu odvolacieho konania menil a dopĺňal odvolacie dôvody, uvádzal nové skutkové tvrdenia a predkladal nové dôkazy, čo je vzhľadom na povahu veci prípustné a v súlade so zákonom (§ 62 ods. 2, § 63 ods. 2 CMP), preto sa odvolací súd týmito novými skutkovými tvrdeniami a dôkazmi musel zaoberať.

10. Aj po doplnení dokazovania sa odvolací súd v podstate stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie a z nich pri svojom rozhodovaní aj vychádzal, keďže ani odvolacie konanie neprineslo žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli zistené už okresným súdom ku dňu jeho rozhodovania, avšak zároveň bolo zistené, že v nasledujúcom období, t.j. po podaní odvolania nastali také skutočnosti, ktoré vyžadujú zmenu inak správneho rozhodnutia súdu prvej inštancie.

11. Takto odvolací súd dospel k záveru, že suma výživného 400,- eur bola súdom prvej inštancie určená správne a táto výška je primeraná s prihliadnutím k zistenej životnej úrovni oboch účastníkov konania pri zohľadnení aj ďalších okolností, ktorými boli v čase rozhodovania okresného súdu ich aktuálne možnosti obstarávať si príjmy, starostlivosť o spoločné dieťa, ďalšie vyživovacie povinnosti a ako aj ostatné okolnosti prípadu, vychádzajúc pritom z ust. § 71 ods. 1 v spojení s § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

12. Navrhovateľka podala návrh na súd dňa 19.06.2014, teda v čase, kedy už nežila s manželom v spoločnej domácnosti, ktorú domácnosť ako tehotná po pretrvávajúcich nezhodách musela opustiť a vo februári 2014 sa nasťahovala k svojej matke. Od narodenia ich spoločného syna účastníkov konania v marci 2014, mu zabezpečovala celodennú starostlivosť a jej príjem z tohto objektívneho dôvodu predstavoval iba rodičovský príspevok vo výške 203,20 eur a prídavky na dieťa 23,52 eur, k tomu mala občasný príjem cca 10,- eur za strihanie, keďže pred nástupom na materskú dovolenku vykonávala živnosť ako kaderníčka. Túto živnosť v dôsledku materskej dovolenky pozastavila do 01.01.2017 a následne aj zrušila. Jej náklady na bývanie predstavujú pomerný podiel na celkových nákladoch v byte, čo je cca 85,- eur až 93,- eur na jednu osobu. Navrhovateľka má iba jednu vyživovaciu povinnosť voči mal. B.. Jej nehnuteľný majetok tvorí spoluvlastnícky podiel v 1 na byte v A., v ktorom s matkou a maloletým synom býva, a ktorý nedávno rekonštruovala za peniaze, získané z predaja spoluvlastníckeho podielu vo výške 20//264 na nehnuteľnostiach vedených v kat. úz. A. na LV č. XXXX, za sumu 7.400,- eur. Inak je nemajetná.

13. Manžel navrhovateľke od jej opustenia spoločnej domácnosti dobrovoľne na výživu neprispieval. Tento má síce okrem mal. B. ešte vyživovaciu povinnosť k mal. M. B. z prvého manželstva a do mája 2015 mu trvala vyživovacia povinnosť aj k dcére L. B., avšak tieto všetky tri vyživovacie povinnosti dosahovali 260,- eur, resp. po zvýšení výživného na deti z prvého manželstva nepresiahlo výživné na všetky deti 300 eur. Pritom bolo zistené, že prevádzkuje živnosť ako murár a v čase rozhodovania súdu prvej inštancie podľa jeho vlastného vyjadrenia dosahoval čistý mesačný príjem 1.800,- eur pri výdavkoch na jeho osobu vo výške 1.234,- eur mesačne, súčasne bolo zistené, že má hnuťelný a nehnuteľný majetok podstatne vyššej hodnoty ako navrhovateľka a aj jeho spôsob života je neklamným svedectvom o podstatne vyššej životnej úrovni ako má navrhovateľka. Ohľadom týchto skutočností vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu už okresný súd a pokiaľ ide o ich vyhodnotenie, ako aj porovnanie životnej úrovne oboch manželov, odvolací súd odkazuje na dostatočne vyčerpávajúce a presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštancie s týmito otázkami obsilne vysporiadal a s jeho úvahami sa odvolací súd plne stotožňuje.

14. Odvolateľ v podstate odôvodnenie zdôvodňoval tým, že súd nevzal do úvahy jeho nepriaznivý zdravotný stav, ktorý by vyžadoval liečenie, resp. operácie, avšak platenie vyživovacích povinností ho núti napriek tomu pracovať. Zo spisu vyplýva, že v prvoinštančnom konaní navrhovateľka zdravotné

problémy povinného neuznávala a súd prvej inštancie jej dal za pravdu, keď povinným avizované budúce operácie nevzal pri rozhodovaní do úvahy majúci za to, že v čase rozhodnom pre určenie výživného povinný reálne pracoval a dosahoval príjem, pričom mal preukázané, že ku dňu jeho rozhodovania mu zdravotný stav aj umožňoval prácu vykonávať. Z lekárskej správy, ktorú povinný súdu predložil, totiž vôbec nevyplýva, že by sa mal práci vyhýbať, prípadne ju nevykonávať. S týmto názorom prvoinštančného súdu sa potom plne stotožňuje aj odvolací súd a takýto názor je aj plne v súlade s právnymi predpismi, keď vychádzajú z ust. § 154 O.s.p., účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (aktuálne je táto zásada vyslovená v ust. § 217 CSP). Z uvedeného dôvodu nebolo možné zohľadňovať okolnosti, ktoré mali nastať v budúcnosti a ktorých existencia bola v rozhodujúcom čase neistá. Aj odvolací súd tak musel po preskúmaní obsahu spisu uzavrieť zhodne so súdom prvej inštancie, že v čase vyhlásenia rozsudku bol povinný schopný platiť navrhovateľke výživné v sume 400,- eur a táto suma zároveň vystihuje zistený nepomer v životnej úrovni manželov a tento vyrovnáva.

15. Odvolací súd však vykonaným dokazovaním zistil, že od 30.5.2016 došlo na strane povinného k takej zmene pomerov, ktorá vyžaduje zníženie výživného na navrhovateľku. Týmto dňom zostal povinný práceneschopný a rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 1.6.2016 mu bol priznaný nárok na nemocenské za prvé tri dni vo výške 3,59 eur na deň a na ďalšie dni dočasnej pracovnej neschopnosti až do zániku nároku na nemocenské vo výške 7,90 eur na deň. Za trvania práceneschopnosti následne podstúpil dve operácie chrbtice, pričom podľa odborného posudku zo dňa 27.04.2017 je v dlhodobej liečbe neurológa a neurochirurga pre ťažkosti s krčnou a driekovou chrbticou a neurológ konštatuje prítomný funkčný deficit s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70%. Ako vyplýva z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, od 28.04.2017 mu bol priznaný invalidný dôchodok v sume 205,20 eur mesačne. Z daňového priznania za r. 2016 vyplýva, že povinný dosiahol základ dane 790,96 eur. Podľa tvrdenia povinného, tento viac nedokáže z uvedených zdravotných dôvodov vykonávať svoju prácu a zároveň má naďalej okrem navrhovateľky vyživovaciu povinnosť na maloletú M. v sume 120,- eur a na maloletého B. v sume 80,- eur, takže po ich zaplatení mu nezostávajú finančné prostriedky ani na vlastnú výživu. Musí si preto peniaze požičiavať od rodinných príslušníkov a to najmä od otca, o čom predložil zmluvy o pôžičke uzavreté medzi ním ako dlžníkom a rodičmi ako veriteľmi z mesiacov júl až december 2016 a január až marec 2017, z ktorých vyplýva, že si od nich mesačne požičiava sumy od 440,- až do 600,- eur, ktoré sa pri všetkých zmluvách zaviazal splatiť v lehote do dvoch rokov od pôžičky. Navyše, ako uviedol, bol nútený rozpredávať časti nehnuteľného majetku, aby sa zbavil svojich minulých dlhov.

16. Odvolací súd musel dať povinnému za pravdu, že z vyššie uvedených zdravotných dôvodov sa od júla 2016 jeho životná úroveň podstatne znížila oproti predchádzajúcemu obdobiu a suma výživného na navrhovateľku 400,- eur je vzhľadom k týmto okolnostiam už neprimeraná. Nebolo možné súhlasiť s navrhovateľkou, že zhoršenie zdravotného stavu povinného bolo cieľené a operácie naplánované účelovo so zámerom vyhnúť sa určení vyživovacej povinnosti na manželku aj na maloletého B. v rámci prebiehajúceho rozvodového konania, pretože takéto tvrdenie nebolo v konaní preukázané. Z lekárskeho správ je zároveň nespochybniteľné, že povinný reálne dlhodobo trpí ním uvádzanými zdravotnými problémami (v prepúšťacích správach z hospitalizácie sa uvádza 5-ročná anamnéza bolesti a trpnutia s neefektívnou konzervatívnou liečbou), v dôsledku ktorých preukázateľne podstúpil v r. 2016 dve operácie, a tiež v dôsledku ktorých po dlhodobej práceneschopnosti bol uznaným invalidným. Odvolací súd preto nemohol na takúto výhradu navrhovateľky prihliadnuť, ale musel posúdiť pokles príjmov povinného v dôsledku týchto skutočností ako spôsobený objektívnymi, a od jeho vôle nezávislými okolnosťami, ktoré mu nemôžu byť pripísané na vrub a musia byť zohľadnené pri rozhodovaní v tejto veci.

17. Na rozdiel od názoru povinného však odvolací súd nepovažoval zmenu pomerov u neho po 30.05.2016 za takú, ktorá by mala za následok úplné vyrovnanie životnej úrovne manželov po tomto období, prípadne že by životná úroveň navrhovateľky bola dokonca vyššia ako jeho. Napriek podstatnému zníženiu príjmov povinného treba konštatovať, že síce sa zmenšil rozdiel medzi jeho životnou úrovňou a navrhovateľkinou, ale životná úroveň povinného zostala naďalej vyššia, pričom výživné, ktorého výška dokáže tento rozdiel vyrovnáť, bola odvolacím súdom ustálená na sumu 150,- eur mesačne. Zároveň vzhľadom k tomu, že medzičasom došlo k právoplatnému rozvodu manželstva účastníkov konania rozhodnutím Okresného súdu Galanta č.k. 12P/325/2015 dňom 17.03.2017, bolo potrebné k tomuto dňu trvanie vyživovacej povinnosti ukončiť, keďže manželská vyživovacia povinnosť medzi nimi zanikla. Pri určení výšky tohto výživného odvolací súd vychádzal nielen z príjmov, ale aj z

majetku povinného, ktorý tvorilo výlučné vlastníctvo k rodinnému domu v V. A., súp. č. XXX, ako aj staršiemu rodinnému domu súp. č. XXX (na ktorý v súčasnosti prebieha exekúcia predajom z dôvodu neplnenia si vyživovacej povinnosti voči navrhovateľke) a spoluvlastnícky podiel v 1/3 na rodinnom dome v V. A., súp. č. XXX, povinný vlastní tiež motorové vozidlo. Podľa vyjadrenia navrhovateľky rodinný dom, v ktorom býva, sústavne zveľaďuje, má novú fasádu, pribudol bazén, klimatizačná jednotka, navrhovateľka má tiež vedomosť, že na odvolacie pojednávanie sa nedostavil z dôvodu, že je na leteckej dovolenke pri mori so svojou priateľkou. Navrhovateľke sa síce nepodarilo preukázať jej tvrdenie, že by pôžičky uzavreté medzi povinným a jeho otcom boli fiktívne, a že rozpredávanie jeho nehnuteľného majetku je účelové, zároveň však odvolací súd musel vziať do úvahy výpoveď navrhovateľky, ktorá uviedla, že povinný naďalej napriek práceneschopnosti aj napriek priznanej invalidite vykonával a vykonáva murárske práce, čo vie preukázať cez sms správy, ktoré menovaný posielal svojej súčasnej priateľke, v ktorých písal, že sa s ňou nemôže stretnúť a vidieť, pretože pracuje, pričom aj uvádzal, kde pracuje (ide o obdobie mesiacov október až november 2016). Rovnako uviedla, že asi pred dvomi týždňami, keď bol syn účastníkov konania chorý, navrhovateľka volala povinnému, či by sa na syna nemohol prísť pozrieť, tak prišiel, bol oblečený v montérkach a povedal, že sa nemôže zdržať dlho, pretože pracuje. Uviedla ďalej, že ho bežne stretáva počas celej doby na ulici v montérkach, vie u akých ľudí pracoval a aké murárske práce tam robil. Odvolací súd vzal okrem navrhovateľkinej výpovede tiež do úvahy, že povinný napriek jeho dlhodobej práceneschopnosti a invalidite nezrušil živnostenské oprávnenie, ktoré má od r. 1997 a živnosť ani nepozastavil, je teda zrejmé, že ani zdravotné problémy mu nebránia pokračovať v živnostenskom podnikaní, i keď možno v obmedzenom rozsahu v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Pokiaľ by tomu tak nebolo, povinný mohol už dávno ukončiť živnosť, speňažiť hnuťelný majetok, ktorý k podnikaniu viac nepotrebuje, obzvlášť ak vedel, že bude dlhodobo práceneschopný (čo tvrdil už v konaní pred súdom prvej inštancie) a k výkonu živnosti sa už nebude môcť vrátiť. O takýto prípad však v prejednávanej veci nešlo a odvolací súd vyhodnotením vykonaných dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti uzavrel, že povinný nie je odkázaný na invalidný dôchodok, ktorý poberá, ale má naďalej (s určitými prestávkami súvisiacimi s hospitalizáciami) aj príjmy zo živnosti ako murár a pokles jeho životnej úrovne nebol taký, aby sa jeho životná úroveň rovnala navrhovateľkinej, ktorá v rozhodnom období poberala iba rodičovský príspevok s prídavkami na dieťa. Pokiaľ povinný namietal objektívny dôvod nepriaznivej finančnej situácie navrhovateľky majúcej za to, že táto je dobrovoľne nezamestnaná a vzhľadom k veku maloletého 3,5 roka niet žiadneho objektívneho dôvodu, ktorý by jej bránil vykonávať prácu kaderničky ako pred nástupom na materskú dovolenku, k tomuto argumentu odvolací súd uvádza, že riadna rodičovská dovolenka jej skončila až dosiahnutím tretieho roku veku dieťaťa, teda 31.03.2017, takže v rozhodujúcom čase, za ktorý súd výživné na manželku určuje, ešte toto obdobie neuplynulo a navrhovateľka tak z objektívnych dôvodov (celodenná starostlivosť o dieťa mladšie ako 3 roky) nemohla dosahovať príjmy vlastnou prácou. Príjem, ktorý získala z predaja spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti navrhovateľka investovala síce do rekonštrukcie bytu, v ktorom býva, avšak toto možno považovať za logické opatrenie súvisiace s tým, že bola nútená nastáňhovať sa s maloletým synom k matke do staršieho bytu, takže nutnosť stavebných úprav v záujme vytvorenia vhodných bytových podmienok pre ňu i maloletého syna účastníkov sa javí ako akceptovateľná investícia a nemožno ju považovať za dôvod, pre ktorý by určenie výživného od lepšie situovaného manžela, malo byť rozporné s dobrými mravmi, obzvlášť keď druhý manžel svoj rodinný dom pravidelnými investíciami tiež zveľaďuje.

18. Vedený týmito úvahami, odvolací súd po doplnení dokazovania za použitia § 388 CSP napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom zmenil tak, že síce ponechal správne určenú výšku výživného určenú súdom prvej inštancie ako aj správne určený počiatok tejto vyživovacej povinnosti dňom podania návrhu na súd, avšak túto výšku zmenil od 01.06.2016 s ohľadom na vyššie uvedené okolnosti zo sumy 400,- eur na 150,- eur a taktu určené výživné mu uložil platiť do rozvodu manželstva. Vo zvyšku považoval odvolací súd návrh navrhovateľky za nedôvodný, preto ho zamietol. Za obdobie od 19.06.2014 do 17.03.2017 vznikol povinnému nedoplatok na zročnom výživnom v sume 4.092,25 eur, keď bolo vzaté v úvahu, že z celkovej sumy, ktorú mal podľa tohto súdneho rozhodnutia zaplatiť, t.j. 10.692,25 eur, uhradil iba 6.600,-eur, keďže povinný začal platiť navrhovateľke až počnúc mesiacom október 2014 po 200,- eur tak, ako mu to bolo určené neodkladným opatrením súdu, v mesiacoch marec, apríl, máj 2016 zaplatil po 400,- eur mesačne a následne od júna 2016 do marca 2017 platil po 200,- eur. Vyčíslený nedoplatok odvolací súd povolil povinnému splácať v mesačných splátkach po 150,- eur, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (§ 232 ods. 4 CSP). Výšku splátok súd určil s prihliadnutím na jeho majetkové pomery ako aj na výšku dlhu, ktorý (keďže ide o výživné slúžiace

uspokojovaniu potrieb osoby, odkázanej na povinného výživou) v zmysle ustálenej súdnej praxe by mal byť uhradený čo najskôr, najneskôr do troch rokov.

19. Zmena meritórneho rozhodnutia si potom vyžiadala aj nové rozhodnutie o trovách konania v zmysle § 396 ods. 2 CSP, o ktorých odvolací súd rozhodol už v zmysle nového procesného predpisu, účinného od 01.06.2016 a to podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania, keď odvolací súd nevidel dôvod na aplikáciu ustanovenia § 55 CMP.

20. Vzhľadom k výsledku sporu bolo potrebné zmeniť aj výrok v časti uloženia povinnosti platiť súdny poplatok, o ktorej povinnosti odvolací súd rozhodol podľa § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písm. e) v spojení s § 7 ods. 4 zák. č. 71/1992 Z.z., vychádzajúc z toho, že navrhovateľka bola od poplatkov v konaní oslobodená, preto podľa výsledku konania má poplatok platiť povinný, keďže tento oslobodený nie je. V tomto prípade základom poplatku je súčet cien všetkých opakujúcich sa plnení, keďže predmetom poplatkového úkonu je síce opakujúce sa plnenie ale na dobu určitú, z ktorej sumy súd zaviazal povinného zaplatiť súdny poplatok z návrhu podľa položky 8 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 2% t.j. 213,50 eur.

21. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.